

Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov na pilotnem območju vode Štajerske za leto 2022

V okviru projekta: LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011, LIFE-IP NATURA.SI)

Akcija C.1.4

www.natura2000.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VODE

LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011) sofinancirajo Evropska unija v okviru programa LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor ter partnerji. Za vsebino tega gradiva so odgovorni samo avtorji. Ta vsebina ne odraža nujno mnenja Evropske unije. Zato za vsebino in iz nje izhajajočo morebitno uporabo informacij Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter Evropska komisija ne prevzemata odgovornosti.

NASLOV: Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov na pilotnem območju vode Štajerske za leto 2022

PROJEKT: LIFE-IP NATURA.SI: LIFE Integriran projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji – LIFE17 IPE/SI/000011

AKRONIM PROJEKTA LIFE-IP NATURA.SI

PROJEKTNA AKTIVNOST: C.1.4

IZDELOVALEC Direkcija RS za vode
Mariborska cesta 88
3000 Celje
dr. Mojca Hrovat, univ. dipl. biol.
Ditka Čakš Copot, univ. dipl. inž. grad.
Anet Goljevšček, mag. geog. (UN)
Iztok Kavčič, univ.dipl.inž.kraj.arh.
Petra Repnik, univ. dipl. inž. v.k.i.
dr. Nataša Smolar-Žvanut, univ. dipl. biol.
Tina Mazi, univ. dipl. inž. grad.

PRISPEVALI: Zavod RS za varstvo narave
Tobačna ulica 5,
1000 Ljubljana

KRAJ IN DATUM: december 2022

Seznam uporabljenih okrajšav

DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
SO	Sektor območja
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ITV	Invazivne tujerodne vrste rastlin
JN	Javno naročilo
RS	Republika Slovenija
PN	Projektna naloga
GJS	Gospodarska javna služba

Povzetek

Letno poročilo o napredku na pilotnih območjih Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčkeke (SI3000213) (v nadaljevanju Letno poročilo) vsebuje poročilo o opravljenem delu in izvedenih ukrepih ter pregled izvedenih aktivnosti v okviru akcije C.1.4, ki jih je izvajal DRSV v letu 2022, ob sodelovanju z ZRSVN.

Skupno dvanajst potencialnih ukrepov naslavlja izboljšanje bivalnega in prehranjevalnega habitata vodomca (*Alcedo atthis*), kačjega potočnika (*Ophiogomphus cecilia*), platnice (*Rutilus pigus*) donavskega potočnega piškurja (*Eudontomyzon vladykovi*) in navadnega škržka (*Unio crassus*).

Enajst ukrepov naslavlja ohranitev sedanjega stanja vrst ali habitatov, krepitev populacije določenih ciljnih vrst oziroma izboljšanje habitata za ciljne vrste. En ukrep (t.i. ukrep odstranjevanja ITV) ciljno naslavlja tudi odstranjevanje ITV na brežinah Dravinje z obnovo brežin in vzpostavitvijo obrežne zarasti za preprečitev erozije in izboljšanje prehranjevalnega habitata vodomca.

Izbira in izvedba enajstih revitalizacijskih ukrepov bo odvisna od pridobitve zemljišč. Pridobitev zemljišč na DRSV poteka s pomočjo zunanega izvajalca, ki je bil v letu 2022 izbran z javnim naročilom. Z njegovim sodelovanjem je DRSV predstavila predvidene ukrepe lastnikom zemljišč, kjer so predvideni odkupi, izvedla terenske ogleda, parcelacije in cenitve. Za zemljišča, katerih lastniki niso fizične osebe, so stekli ustrezni postopki za pridobitev (sprememba upravljalca, določitev upravljalca itd.). Na osnovi navedenih akcij so bile ob koncu leta 2022 fizičnim lastnikom posredovane ponudbe za odkup potrebnih zemljišč. Predvideno je, da bo z začetkom naslednjega leta jasno, v kolikšnem obsegu bodo zemljišča pridobljena, s čimer se bo lahko pristopilo k projektiranju predvidenih ukrepov ter v nadaljevanju k dejanski realizaciji ukrepov na terenu.

Tekom procesa pridobivanja zemljišč pa so lastniki zemljišč predlagali (kot pogoj za izvedbo enega od ukrepov) izvedbo dodatnega ukrepa na novi lokaciji, ki je že bila predstavljena partnerjem, ki so se pozitivno opredelili do možnosti odkupa in izvedbe ukrepa na novi lokaciji.

Dvanajsti ukrep zajema odstranjevanje ITV na petih lokacijah na Dravinji, pri čemer se testirajo štiri različne metode odstranjevanja. Ukrep se je pričel izvajati že v letu 2021 in se je v tekočem letu 2022 nadaljeval. Dela so se izvajala od junija do konca oktobra 2022, v tem času se je odstranjeval dresnik skladno z določenim obsegom del. Tekom izvedbe je bilo izvedenih več terenskih ogledov za potrebe načrtovanja izvedbe ter za nadzor nad izvedbo ukrepa.

Z izvedenimi aktivnostmi se izpolnjuje zastavljeni terminski plan, dela v akciji C.1.4 dobro napredujejo in sledijo zastavljenim ciljem.

Summary

The annual report on progress in the pilot areas Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) and Volčkeke (SI3000213) (Annual report) contains a report on the work done and the measures taken, as well as an overview of the activities carried out within action C.1.4, implemented by DRSV in 2022, with cooperation with ZRSVN.

A total of twelve potential measures address the improvement of the living and feeding habitat of the kingfisher (*Alcedo atthis*), the dragonfly species (*Ophiogomphus cecilia*), the fish species (*Rutilus pigus*, *Eudontomyzon vladkyovi*) and the freshwater shellfish (*Unio crassus*).

Eleven measures are aimed at preserving the current state of species or habitats, strengthening the population of certain target species or improving the habitat for target species. One measure (the so-called IAS removal measure) also targets the removal of invasive alien plant species on the banks of the Dravinja river by restoring the banks and establishing riparian vegetation to prevent erosion and improve the kingfisher's feeding habitat.

The selection and implementation of eleven revitalization measures will depend on land acquisition. The acquisition of land at the DRSV takes place with the help of an external contractor, who was selected in 2022 by public procurement. With their cooperation, the DRSV presented the planned measures to the land owners, carried out field visits, parcelling and price evaluation. On this basis, at the end of 2022, offers for the purchase of the land were forwarded to land owners. It is expected that at the beginning of next year, it will be clear to what extent the land will be acquired, which will allow the beginning of planning of measures and, subsequently, the actual implementation of the measures.

During the land acquisition process, the land owners proposed (as a condition for the implementation of one of the measures) the implementation of an additional measure at the new location, which was already presented to the partners, who were positive about the possibility of purchasing and implementing the measure at the new location.

The twelfth measure covers the removal of IAP at five locations on Dravinja, with four different removal methods being tested. The measure was already implemented in 2021 and continued in the current year 2022. The works were carried out from June to the end of October 2022, during this time the *Fallopia japonica* was being removed. During the implementation, several field visits were carried out for the needs of planning the implementation and to monitor the implementation of the measure.

With the implemented activities, the set schedule is fulfilled, the work in action C.1.4 is progressing well and following the set goals.

Kazalo

Povzetek.....	4
Summary	5
Kazalo.....	6
1 Uvod	7
2 Pilotna območja	8
3 Izbor ukrepov	11
4 Opravljene aktivnosti v 2022	12
4.1 ITV	12
4.2 Revitalizacijski ukrepi	17
4.3 Povzetek izvedenih aktivnosti v letu 2022.....	22
5 Zaključek.....	23
6 Viri	24

1 Uvod

Ključni cilj projekta LIFE-IP NATURA.SI (Integriran projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji, LIFE-IP NATURA.SI - LIFE17 IPE/SI/000011) je izboljšanje stanja ohranjenosti izbranih vrst Natura 2000 in njihovih habitatov. Za ta namen DRSV v sodelovanju s partnerji projekta na projektnem območju »vode Štajerske« izvaja konkretne ohranitvene ukrepe oziroma ukrepe za izboljšanje stanja ohranjenosti ciljnih Natura 2000 vrst in habitatov.

Ukrepi za izboljšanje stanja ohranjenosti ciljnih Natura 2000 vrst in habitatov na pilotnih Natura 2000 območjih se bodo na projektnem območju »vode Štajerske« izvajali na štirih pilotnih Natura 2000 območjih Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčeke (SI3000213).

Letno poročilo o napredku na pilotnih območjih Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčeke (SI3000213) (v nadaljevanju Letno poročilo) vsebuje pregled izvedenih aktivnosti v okviru akcije C.1.4, poročilo o opravljenem delu in izvedenih ukrepih.

Nabor potencialnih ukrepov je bil pripravljen v sodelovanju s partnerji projekta LIFE-IP NATURA.SI – strokovnjaki za vrste in habitate. Usklajen predlog potencialnih 12 ukrepov naslavlja izboljšanje bivalnega in prehranjevalnega habitata vodomca (*Alcedo atthis*), kačjega potočnika (*Ophiogomphus cecilia*), platnice (*Rutilus pigus*), donavskega potočnega piškurja (*Eudontomyzon vladkovii*) in navadnega škržka (*Unio crassus*). Potencialni ukrepi so primarno namenjeni izboljšanju oziroma obnovi ali ohranitvi naravne dinamike vodotokov, podrobneje pa zajemajo izboljšanje prehodnosti za vodne organizme, odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin (ITV), revitalizacijo brežin in vzpostavitev obrežne zarasti.

Aktivnosti v akciji C.1.4 potekajo na osnovi akcijskega načrta, ki je bil pripravljen s okviru akcije A.1.3 in je objavljen na spletni strani projekta LIFE-IP NATURA.SI.

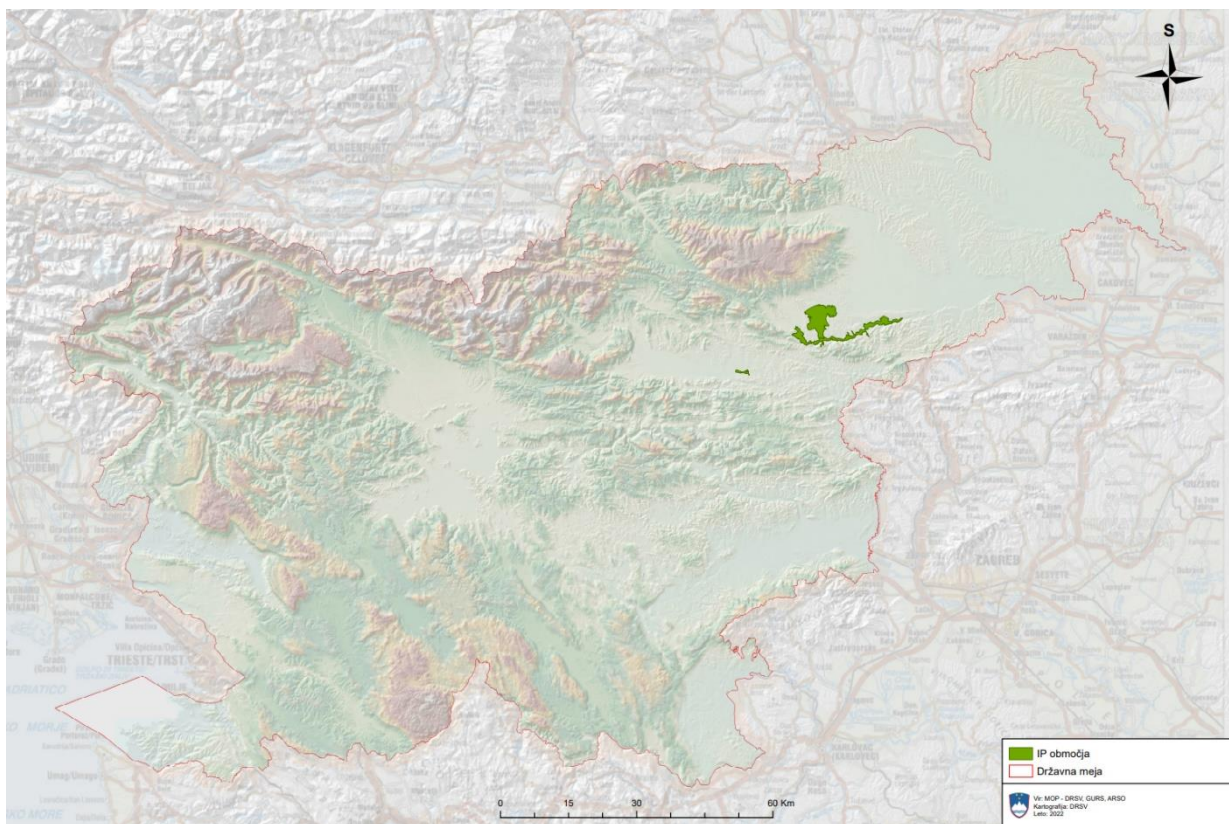
2 Pilotna območja

Predvideni ukrepi se bodo izvajali na štirih Natura 2000 pilotnih območjih na projektnem območju »vode Štajerske« in sicer: Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčkeke (SI3000213). Natura 2000 območje Dravinja s pritoki (SI3000306) se površinsko večinsko nahaja znotraj Natura 2000 območja Dravinjska dolina (SI5000005). Natura 2000 območje Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) pa se lokacijsko deloma prekriva in navezuje na Natura 2000 območje Dravinjska dolina (SI5000005). Povsem lokacijsko ločeno od ostalih območij je Natura 2000 območje Volčkeke (SI3000213).

Glavni vodotok Natura 2000 projektnih območij Dravinjska dolina (SI5000005) in Dravinja s pritoki (SI3000306) je reka Dravinja, ki sodi v vodno območje Donave, med vode I. reda. Dravinja je največji desni pritok Drave z izvirom na Pohorju, pod Roglo na nadmorski višini okrog 1200 m. Povodje Dravinje delimo na hribovit in dolinski del, katerega Dravinja ob visokih vodah poplavlja in tako povzroča poplave praktično celotne doline. Najvišji pretoki na Dravinji in tudi njenih pritokih so na vodomernih postajah večinoma zabeleženi v drugi polovici leta. Celotna dolžina Dravinje brez pritokov je 73 km, del, ki pripada območju Natura 2000 Dravinja s pritoki, pa meri 36,2 km. Velikost njenega porečja na slovenskem ozemlju je cca 815 km², kar predstavlja približno 25% površine porečja Drave.

Natura 2000 območje Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) se nahaja sredi Dravinjskih goric. Celotna površina območja meri 27,28 km². Gre za območje z malo gozdnih površin, v ravninah prevladujejo kmetijske površine. Nekoč so bili na ravninah prisotni mokroti travniki, ki so jih izsušili za kmetijstvo in poselitev. Ličenca je največji vodotok na projektnem Natura 2000 območju Ličenca pri Poljčanah (SI3000214), ki izvira v gozdu v kraju Vinarje, tj. JV od Oplotnice. Spada v porečje reke Dravinje, med vode II. reda. Od izvira do izliva meri dobrih 14 km, velikost njenega porečja pa je 22 km². Pod Lušečko vasjo se kot levi pritok izliva v Dravinjo. Del Ličence, ki pripada območju Natura 2000 Ličenca pri Poljčanah (SI3000214), meri 10,7 km. Ličenca je skoraj v celotni dolžini naravno ohranjen vodotok, s številnimi meandri, ki so najbolj izraziti v srednjem toku. Potok Ličenca je eden izmed levih pritokov reke Dravinje, za katero so že od nekdaj značilne pogoste in obsežne poplave.

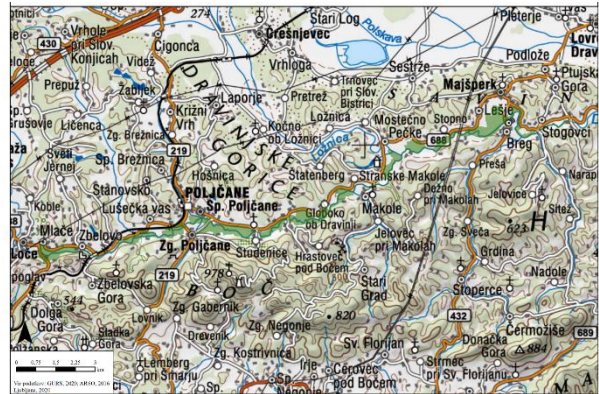
Na pilotnem območju Volčkeke (SI3000213) sta prisotna dva večja vodotoka, tj. Vzhodna Ložnica in njen levi pritok Dobje, ki pripadata porečju Vzhodne Ložnice v površini 43 km². Del Vzhodne Ložnice, ki pripada območju Natura 2000 Volčkeke (SI3000213), meri 1,6 km, del vodotoka Dobje 1,4 km. Dela vodotokov Vzhodna Ložnica in Dobje, ki ležita znotraj obravnavanega pilotnega območja, sta v celotni dolžini struge regulirana.

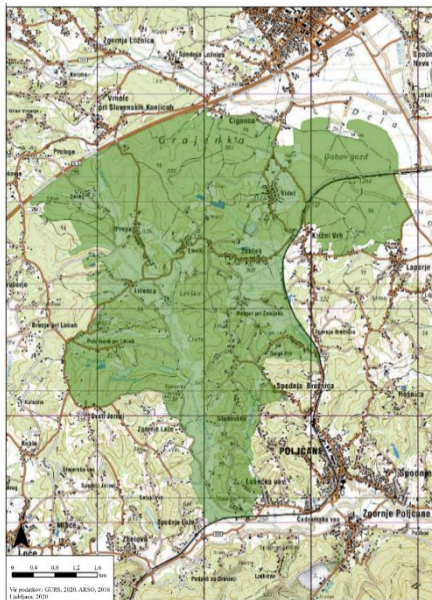
Slika 1. Prikaz obravnavanih Natura 2000 območij.

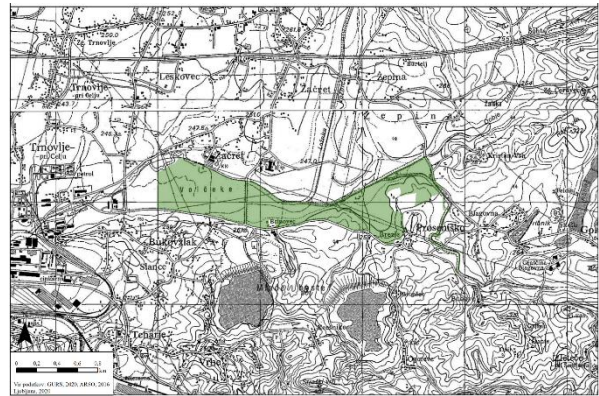
Slika 2. Prikaz Natura 2000 območja Dravinjska dolina (SI5000005).

Slika 3. Prikaz Natura 2000 območja Dravinjska dolina s pritoki (SI3000306).

Slika 4. Prikaz Natura 2000 območja Ličenca pri Poljčanah (SI3000214).

Slika 5. Prikaz Natura 2000 območja Volčkeke (SI3000213).

3 Izbor ukrepov

Nabor potencialnih ukrepov je pripravljen na podlagi medsektorskega sodelovanja ter usklajevanja ciljev partnerjev s področja varstva narave, ribištva, kmetijstva, gozdarstva in upravljanja voda. Izbrani ukrepi tako povezujejo cilje doseganja ugodnega stanja vrst oziroma habitatov, zmanjševanja poplavne ogroženosti in doseganja dobrega stanja voda.

Za namen priprave nabora potencialnih ukrepov so bile v letih 2020 in 2021 izvedene 3 delavnice in več sprotnih usklajevalnih sestankov s partnerji ter z vključevanjem koncesionarjev DRSV, ki na območjih sektorjev (SO) DRSV, kjer se nahajajo obravnavana pilotna območja (SO Drave in SO Savinje), opravljajo javno službo urejanja voda.

Skupno dvanajst potencialnih ukrepov naslavlja izboljšanje bivalnega in prehranjevalnega habitata vodomca (*Alcedo atthis*), kačjega potočnika (*Ophiogomphus cecilia*), platnice (*Rutilus pigus*) donavskega potočnega piškurja (*Eudontomyzon vladykovi*) in navadnega škržka (*Unio crassus*).

Usklajeni potencialni ukrepi so namenjeni izboljšanju oziroma obnovi naravne dinamike vodotokov in prehodnosti za vodne organizme, zajemajo pa tudi odstranjevanje ITV, revitalizacijo brežin in vzpostavitev obrežne zarasti.

Enajst ukrepov naslavlja ohranitev sedanjega stanja vrst ali habitatov (npr. erozijskih sten za vodomca, sipin za kačjega potočnika, stanja ohranjenosti navadnega škržka), krepitev populacije določenih ciljnih vrst (npr. navadnega škržka) oziroma izboljšanje habitata za ciljne vrste (npr. prehranjevalni in bivalni habitat vodomca, prehodnost za ribe).

En ukrep (t.i. ukrep odstranjevanja ITV) ciljno naslavlja tudi odstranjevanje ITV na brežinah Dravinje z obnovo brežin in vzpostavitvijo obrežne zarasti za preprečitev erozije in izboljšanje prehranjevalnega habitata vodomca.

4 Opravljene aktivnosti v 2022

4.1 ITV

Revitalizacijski ukrep, ki naslavlja odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin (v nadaljevanju: ITV) se izvaja na Natura območju Dravinjska dolina (SI5000005).

Ukrep odstranjevanja ITV naslavlja izboljšanje prehranjevalnega habitata vodomca (*Alcedo atthis*) za izboljšanje stanja ohranjenosti te ciljne vrste. Prednostno se odstranjuje japonski dresnik (*Fallopia* spp.), ki se intenzivno pojavlja na vodnih in priobalnih zemljiščih ter s tem poslabšuje stanje habitatov. Ukrep zajema odstranjevanje ITV, revitalizacijo (preoblikovanje brežin) in vzpostavitev obrežne zarasti.

Ukrep se je začel izvajati v letu 2021 ter se je nadaljeval v letu 2022. Ukrep se je pričel izvajati v sklopu izvajanja letnega programa dela gospodarske javne službe (GJS) na območju Drave za obdobje od 1.1.2021 do 31.12.2021, v okviru naloge 1.5.3 Odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst, ki je del poglavja 1.5 Vzdrževanje vodne infrastrukture, vodnih in priobalnih zemljišč. V letu 2022 se je ukrep nadaljeval v okviru iste naloge v sklopu letnega dela GJS na območju Drave za obdobje 1.1.2022 do 31.12.2022. Z vidika prenosa znanj v izvajanje vzdrževalnih del se ukrepi odstranjevanja ITV namensko izvedejo s strani koncesionarja v sklopu izvajanja letnega programa dela GJS.

V okviru ukrepa se izvaja odstranjevanje ITV na petih lokacijah na Dravinji, pri čemer se testirajo štiri različne metode odstranjevanja. Te metode so: metoda 1 - omejevanje dresnika z vrbovimi popleti, metoda 2 - omejevanje dresnika s prekrivanjem s filcem, metoda 3 - intenzivno izčrpavanje s košnjo in metoda 4 in 5 - prekrivanje s kovinsko mrežo. Gre za izbrane in nadgrajene metode, ki se že uporabljajo v slovenskem in evropskem prostoru, večinoma izven vodnih in priobalnih zemljišč (razen metode z vrbovimi popleti).

Preglednica 1: Pregled lokacij odstranjevanja ITV

PILOTNO OBMOČJE	OZNAKA UKREPA	UKREP	LOKACIJA	CILJNA VRSTA	PRIDOBITEV ZEMLJIŠČ
DRAVINJSKA DOLINA	D12.	Odstranjevanje ITV z različnimi metodami: 1. s prekrivanjem s pomočjo popleta z vrbovjem, 2. s prekrivanjem s filcem, 3. s prekrivanjem z mrežo in z izčrpavanjem, 4. z izvajanjem intenzivne košnje vsakih 14 dni; primarno odstranjevanje invazivke japonski dresnik in vzpostavitev obrežne zarasti; brez odkupa zemljišč.	Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 538159, GKX: 131069 do GKY: 538123, GKX: 131152)	vodomec (pridobi mesta za prežo); ITV (japonski dresnik)	ne
DRAVINJSKA DOLINA	D13.		Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 538123, GKX: 131152 do GKY: 538044, GKX: 131200)		ne
DRAVINJSKA DOLINA	D14.		Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 537969, GKX: 131206 do GKY: 537921, GKX: 131294)		ne
DRAVINJSKA DOLINA	D15.		Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 538188, GKX: 130894 do GKY: 538186, GKX: 130905)		ne
DRAVINJSKA DOLINA	D16.		Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 538204, GKX: 130870 do GKY: 538201, GKX: 130890)		ne
DRAVINJSKA DOLINA	D16.		Draža vas, sotočje Dravinje in Oplotnice (D48 od GKY: 538204, GKX: 130870 do GKY: 538201, GKX: 130890)		ne

Za potrebe načrtovanja izvedbe ukrepa v letu 2022 je bil spomladi izveden terenski ogled, ki je bil podlaga za pripravo PN "Odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst rastlin na vodnih in priobalnih zemljiščih Dravinje s pritoki za namen projekta LIFE-IP NATURA.SI v letu 2022". Prav tako je bil za potrebe izvajanja ukrepa sklenjen Aneks k Letni pogodbi Koncesijske pogodbe, pridobljeni dve dodatni soglasji lastnikov zemljišč ter pridobljeno dovoljenje za poseg v naravo. S tem so bili izpolnjeni vsi pogoji za pričetek konkretnih del na terenu.

Izvajalec je k delom pristopil junija 2022, ko se je izvedla prva odstranitev in košnja v tem letu. Dela so se izvajala od junija do konca oktobra. V tem času je bilo izvedenih osem košenj (prva košnja in sedem zatiralnih košenj) v okviru metode 3. Za potrebe izvedbe metode 1 je bilo trikrat izvedeno ročno selektivno pletje območja, da se je vrbi omogočila boljša rast. Na območju metode 2 ter 4 in 5 se je izvedla prva odstranitev, nato pa so se izvajali periodični pregledi, poganjki dresnika pa so se odstranjevali po potrebi. Skupno je bilo odstranjenih 2.360 kg odpadnega materiala.

Za nadzor nad izvedbo del je bilo s strani DRSV izvedenih 11 terenskih ogledov med junijem in novembrom. Prav tako je spremljanje izvedbe del in stanja razraščanja japonskega dresnika izvajal tudi ZRSVN in o svojih opažanjih poročal DRSV. ZRSVN je tako za potrebe spremljanja del izvedel 2 terenska ogleda.

Za potrebe priprave PN za leto 2023 je bil v novembru izveden še en dodatni terenski ogled.

Ostale aktivnosti so zajemale pregled mesečnih in končnega poročila izvajalca, pregled mesečnih gradbenih knjig ter mesečnih situacij ter pregled končne situacije v letu 2022.

V LIFE-IP projektu smo gostili 4. nadzorni obisk s strani CINEA in NEEMO, ki je prvi dan (12.7.2022) potekal na terenu. Predstavnici DRSV Mojca Hrovat in Ditka Čakš Copot sva predstavili potek dela, predvidene revitalizacijske ukrepe v okviru LIFE-IP ter izvajanje odstranjevanja tujerodnih vrst – akcijo C.1.4. Z udeleženci nadzornega obiska smo se dobili na lokaciji 3. Po uvodnem nagovoru in predstavitvi dela DRSV smo si ogledali vse lokacije odstranjevanja dresnika, kjer smo predstavili uporabljene metode in rezultate. Ogled smo zaključili pri lokaciji 5.

Da lahko izvedbo ukrepa ocenjujemo kot uspešno pa priča dejstvo, da sta bila ob terenskem ogledu – nadzoru nad deli s strani DRSV 20.9.2022 na lokaciji metode 1, opažena dva vodomca. Kasneje pa še en vodomec na odseku Dravinje proti pritoku Oplotnice. Na tem območju sta bila torej opažena najmanj dva, potencialno pa trije osebki.

Z navedenimi aktivnostmi je bila zaključena izvedba del v aktualnem letu 2022. Ukrep predvideva, da se dela nadaljujejo še v letu 2023. Po zaključku del bo na podlagi celovitih podatkov lahko ocenjeno, katera izmed metod je primerna in pod kakšnimi pogoji. Trenutno še ni na razpolago dovolj podatkov, saj je bila v prvem letu 2021 metoda vzpostavljena, v aktualnem letu 2022 pa smo pridobili prve relevantne informacije. Tako podatkov še ni dovolj, da bi se lahko korektno izvedle analize in podali smiselni zaključki oz. ocene učinkovitosti metod.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

i)

j)

k)

l)

m)

n)

o)

Slika 6. Odstranjevanje ITV 2022

- a) metoda 1, začetek rastne sezone, maj 2022
- b) metoda 1, pred prvim pletjem, junij 2022
- c) metoda 1, po drugem pletju, julij 2022
- d) metoda 2, začetek rastne sezone, maj 2022
- e) metoda 2, julij 2022
- f) metoda 2, september 2022
- g) metoda 3, pred prvo odstranitvijo, junij 2022
- h) metoda 3, prva zatiralna košnja, julij 2022
- i) metoda 3, po sedmi zatiralni košnji, konec rastne sezone, oktober 2022
- j) metoda 4/5, začetek rastne sezone, maj 2022
- k) metoda 4/5, avgust 2022
- l) metoda 4/5, konec rastne sezone, oktober 2022
- m) 4. nadzorni obisk, skupinska slika pri metodi 2, 12.7.2022
- n) in o) dva vodomca, območje metode 1, 20.9.2022

4.2 Revitalizacijski ukrepi

Izvedba potencialnih revitalizacijskih ukrepov je predvidena na skupno enajstih lokacijah. Ti ukrepi imajo gradbeno tehnične značilnosti, ki pogojujejo izdelavo ustrezne projektne dokumentacije. Ukrepi so namenjeni izboljšanju stanja ohranjenosti ciljnih Natura 2000 vrst in habitatov na pilotnih območjih, ob upoštevanju ciljev dobrega stanja voda in vodnega režima. Izbrana območja so ena izmed pomembnejših območij za ciljne vrste projekta LIFE-IP NATURA.SI, hkrati pa bodo ukrepi prispevali k doseganju cilja dobrega stanja voda in izboljšanju oziroma neposlabševanju stanja z vidika poplav.

Na projektnem območju Dravinja s pritoki (SI3000306) in Dravinjska dolina (SI5000005) je predlaganih šest potencialnih revitalizacijskih ukrepov na vodotoku Dravinja. Na Ličenci pri Poljčanah (SI3000214) sta predlagana dva potencialna revitalizacijska ukrepa. Na projektnem območju Volčeke (SI3000213) so predlagani trije revitalizacijski ukrepi.

Preglednica 2. Nabor potencialnih ukrepov na vodah

PILOTNO OBMOČJE	OZNAKA UKREPA	UKREP	LOKACIJA	CILJNA VRSTA	PRIDOBITEV ZEMLJIŠČ
VOLČEKE	V1.	Revitalizacija vodotoka z obnovo 300 m stare struge vzhodne Ložnice in obnovo zatoka površine cca 2.500 m ²	GKX: 122345 GKY: 524446	donavski potočni piškur	da
VOLČEKE	V3.	Zasaditev obrežne in vodne vegetacije s funkcijo terciarnega čiščenja na območju manjšega pritoka vzhodne Ložnice	GKX: 122200 GKY: 524891	donavski potočni piškur	da
VOLČEKE	V5.	Revitalizacija potoka Dobje z odstranitvijo pete obrežnega zavarovanja, z odkupom priobalnega zemljišča ob vodotoku in zasaditvijo obrežne vegetacije v dolžini 700 m (izven Natura 2000)	od GKX: 122451, GKY: 526615 do GKX: 122747, GKY: 527284	navadni škržek, donavski potočni piškur	da
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D1.	Vzpostavitev prehodnosti pragu za vodne organizme ter razgibanje struge z vzpostavitvijo naravne rečne dinamike. Odkup zemljišč se izvede za namen vzpostavitve naravne rečne dinamike.	Prag in mrtvica Makole: GKY: 550730, GKX: 130521	vodomec (erozijska stena, prehranjevališče), kačji potočnik, platnica, donavski potočni piškur	da
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D5.		Prag Globoko III GKY: 550650, GKX: 130291		da
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D7.	Vzpostavitev prehodnosti za ribe	Prag Mlače GKY: 539522, GKX: 128174	platnica, donavski potočni piškur	ne
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D10.	Čiščenje mrtvice in odkup zemljišča na lokaciji mrtvice	Mrtvica v Brezjah pri Poljčanah GKY: 546003, GKX: 129188	vodomec (habitat)	da
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D11.	Odkup zemljišč za zagotovitev prostora za nadaljnjo rečno dinamiko	Koritno – odkup GKY: 555373, GKX: 132778	vodomec (habitat - erozijska stena), kačji potočnik (habitat)	da

DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D21.	Odkup zemljišč za zagotovitev prostora za nadaljnjo rečno dinamiko	Ljubično – odkup GKY: 542845, GKY: 128812	vodomec (ohranitev stene), kačji potočnik (sipine)	da
DRAVINJA S PRITOKI, DRAVINJSKA DOLINA	D22.	NOV UKREP: Odkup zemljišč za zagotovitev prostora za nadaljnjo rečno dinamiko	Hrastovec – odkup GKY: 549866, GKX: 129492	vodomec (ohranitev stene), kačji potočnik (sipine)	da
LIČENCA PRI POLJČANAH	L1.	Vzpostavitev prehodnosti - rekonstrukcija pragu in betonskega dna neposredno pod cestnim mostom	Lušečka vas, GKX: 129056, GKY: 543128	navadni škržek (ribe vektor)	ne
LIČENCA PRI POLJČANAH	L2.	Razgibanje struge potoka, odkup priobalnega zemljišča (5 m pas) ob vodotoku	Iztok iz Štatenberška GKX: 131712, GKX: 541999	navadni škržek	da

Izbira in izvedba ukrepov bo odvisna od pridobitve zemljišč – odkupov in razpoložljivih sredstev. Na devetih potencialnih lokacijah je za izvedbo načrtovanih ureditev treba predhodno odkupiti oz. drugače pridobiti zemljišča in pridobiti pravico graditi. Za dve od izbranih lokacij – D7 in L1 pridobitev zemljišč za izvedbo ukrepov ni potrebna (so že v lasti RS). Pridobitev zemljišč temelji na komunikaciji in okrepljenem sodelovanju z lastniki zemljišč, kar pogojuje uspešnost pridobitve (predvsem odkupov) zemljišč za izvedbo ukrepov. 90 predvidenih zemljišč (77 %) je v privatni lasti, 27 zemljišč v državni lasti/javno dobro/družbena lastnina v splošni rabi/občinski lasti (skupaj 117 zemljišč).

Pridobitev zemljišč na DRSV poteka s pomočjo zunanega izvajalca. Predmet dela zunanega izvajalca so: komunikacija z lastniki zemljišč, premoženjsko pravna dela, cenitve zemljišč in geodetske storitve za pridobitev pravice graditi. Za potrebe pridobitve zunanega izvajalca je bilo v marcu 2022 izvedeno javno naročilo (v nadaljevanju JN), kot izvajalec pa izbran ponudnik Luz d.d., ki je bil v delo uveden z začetkom junija. Za potrebe koordinacije in usklajevanja je bilo od junija do decembra izvedenih 6 sestankov z izvajalcem, kjer je izvajalec predstavil potek dela, pridobljene informacije in izvedene aktivnosti, hkrati pa so sproti sprejemale odločitve o nadaljevanju in usklajevanju aktivnosti. Ostale aktivnosti so zajemale še pregled mesečnih poročil izvajalca ter pregled situacij in računov.

Za potrebe predstavitve projekta in aktivnosti lastnikom zemljišč je bilo organiziranih 9 predstavitvenih sestankov na 3 različnih lokacijah ter na 4 različne datume. Skupno se je od vabljenih 49 fizičnih oseb ter 4 pravnih oseb sestankov udeležilo 19 fizičnih oseb, ki so zastopale interese 22 fizičnih oseb. Ostali lastniki se sestankov niso udeležili.

Vsi lastniki so bili v nadaljevanju dodatno kontaktirani preko telefonov in vabljeni na terenske ogledе terenske predstavitve ukrepov. Organiziranih je bilo 9 terenskih predstavitev, na vseh predvidenih lokacijah, na 3 različne dneve. Oglede se je udeležilo 36 fizičnih oseb. Na enega izmed terenskih oglede so bili vabljeni tudi predstavniki ZRSVN, zaradi specifičnosti lokacije in lastnika.

Po zgoraj navedenih aktivnostih se je izkazalo, da na dveh izbranih lokacijah – L2 in V3 interesa za prodajo zemljišč ni oz. izvedbi ukrepov lastniki nasprotujejo v tej meri, da nadaljevanje ni smiselno. Po izvedbi usklajevalnih sestankov (3 sestanki v septembru in oktobru) in predstavitvi aktivnosti partnerjem v projektu, so bile izvedene še dogovorjene dodatne aktivnosti, ki pa rezultata niso spremenile. Sprejeta je bila odločitev, da se od izvedbe teh dveh ukrepov odstopi, energija pa usmeri v izvajanje na preostalih ukrepih.

Aktivnosti so se v nadaljevanju izvajale na 7 izbranih lokacijah. Na 6 izbranih lokacijah so se izvedle aktivnosti parcelacij in cenitev zemljišč. Na preostali lokaciji – D11 je sodelovanje lastnikov trenutno vprašljivo in iščemo rešitve za nadaljnje aktivnosti.

Parcelacije so se izvedle na 6 lokacijah na 3 različne dneve. Ponekod je potrebno za izvedbo ukrepov odkupiti celotne parcele, ponekod pa le del parcel. Parcelacij so se udeležili vsi vabljeni lastniki. Prisotnih je bilo 14 lastnikov ter dodatno še 6 mejašev.

Za potrebe odkupov so bile izvedene tudi cenitve vseh obravnavanih parcel ter pripravljena cenilna poročila. Na podlagi izvedenih parcelacij ter cenilnih poročil so se pripravile ponudbe za lastnike zemljišč, ki so bile v začetku decembra tudi posredovane lastnikom. Skupno so bile poslane ponudbe 28 različnim lastnikom. Preostalim lastnikom bodo ponudbe zaradi specifičnosti (želje po menjavi, dodatni dogovori ipd.) posredovane v nadaljevanju meseca. Z začetkom naslednjega leta bo tako že precej bolj jasno, v kolikšni meri so aktivnosti za pridobivanje pravice graditi uspešne.

Za zemljišča, ki niso v privatni lasti, tj. za zemljišča, ki so v državni lasti/javno dobro/družbena lastnina v splošni rabi ipd., so bile izvedene različne aktivnosti za pridobitev zemljišč. Kjer so zemljišča v državni lasti ter v upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, je bilo pridobljeno soglasje za prenos upravljanja ter pripravljeno vladno gradivo. Pri zemljiščih, ki so v lastni RS in ki

nimajo upravljalca, je bil sproveden postopek za vpis upravljalca v kataster nepremičnin. Pri zemljiščih, ki pa niso v lasti RS, je Oddelek za upravljanje s premoženjem na DRSV pripravil Odločbe o lastninjenju in sprovedel postopek, da se uredi upravljalstvo.

Za dva izmed ukrepov - D7 in L1, kjer odkup zemljišč ni potreben, je bila v začetku jeseni pripravljena in usklajena PN za projektiranje, sklenjen pa je bil tudi Aneks k Letni pogodbi Koncesijske pogodbe, s čimer se je pričela priprava projektne dokumentacije za dva ukrepa. Aktivnosti se v tej smeri nadaljujejo tudi sedaj, saj je v pripravi in internem usklajevanju že nova PN za projektiranje dveh naslednjih ukrepov, za katere ocenjujemo, da bo pridobitev zemljišč uspešna.

Tekom procesa pridobivanja zemljišč pa so lastniki zemljišč predlagali izvedbo dodatnega ukrepa na novi lokaciji, ki je že bila predstavljena partnerjem, ki so se pozitivno opredelili do možnosti odkupa in izvedbe ukrepa na novi lokaciji. Nov ukrep v Hrastovcu, poimenovan D22, predvideva odkup zemljišč za zagotovitev prostora za nadaljnjo rečno dinamiko, pri čimer sta ciljni vrsti vodomec (ohranitev erozijske stene) in kačji potočnik (sipine). V nadaljevanju je predvideno, da se za potrebe izvedbe ukrepa določi območje ukrepa, kontaktira lastnike na območju, izvede predstavitvene sestanke in terenske ogleda. V nadaljevanju pa sledijo parcelacije, cenitve in pridobitev zemljišč.

Slika 7. Parcelacije 2022

4.3 Povzetek izvedenih aktivnosti v letu 2022

UKREP	AKCIJA	IZVAJALEC	AKTIVNOST	ŠT. AKTIVNOSTI, ŠT. UDELEŽENCEV ipd
ITV	C.1.4	Koncesionar GJS	Terensko delo	- 8 košenj (prva in sedem zatiralnih) območja 3 - 3x ročno selektivno pletje območja 1 - pletje območja 2, 4 in 5 po potrebi - redne kontrole - odstranjenih 2.360 kg odpadnega materiala
		DRSV	Nadzor	- 11 terenskih ogledov DRSV
		DRSV, ZRSVN	Terensko delo	- 2x ogled območja ukrepa za potrebe priprave PN - nadzorni obisk - 2 terenska ogleda ZRSVN
		DRSV	Soglasja	- 2 dodatni soglasji lastnikov
		DRSV	Dovoljenja	- dovoljenje za poseg v naravo
		DRSV	Dokumentacija	- PN za odstranjevanje - Aneks k letni pogodbi
		DRSV	Terensko delo	- 20.9.2022 opažena 2, potencialno 3 osebk
	E.3	DRSV	Novica	- Priprava novice za objavo v medijih na temo odstranjevanja ITV
Revitalizacijski ukrepi	A.1.3	DRSV, koncesionar	Dokumentacija	- priprava PN za projektiranje 2 ukrepov, priprava osnutka PN za projektiranje naslednjih 2 ukrepov - Aneks k letni pogodbi - 2 ukrepa v projektiranju
	C.1.4	DRSV, zunanji izvajalec	Sestanki	- 6 sestankov - redni mesečni in koordinacijski sestanki
	C.1.4	DRSV, zunanji izvajalec	Predstavitveni sestanki za lastnike	- 9 sestankov na 3 lokacijah in na 4 datume; od 49 fizičnih in 4 pravnih oseb udeleženih 19 fizičnih oseb, ki zastopajo interese 22 fizičnih oseb
	C.1.4	DRSV, zunanji izvajalec, ZRSVN	Terenski ogledi in predstavitve	- 9 terenskih predstavitev, ki se jih je udeležilo 36 fizičnih oseb - sodelovanje ZRSVN na eni terenski predstavitvi
	C.1.4	DRSV, zunanji izvajalec	Parcelacije	- Na 6 lokacijah, udeleženih 14 oseb in 6 mejašev
	C.1.4	DRSV, ZRSVN, CKFF	Sestanki	- Izvedba štirih usklajevalnih sestankov za potrebe predstavitve aktivnosti partnerjem
	C.1.4	DRSV, zunanji izvajalec	Dokumentacija	- pridobivanje soglasja SKZG RS - priprava vladnega gradiva, odločb o lastninjenju ter vlog za vpis upravljalcev - izvedba postopkov za pridobitev zemljišč
	C.1.4/A.1.3	DSRV	Dodatni ukrep	- Predlagana dodatna lokacija, potrjena s strani partnerjev

5 Zaključek

V predmetnem Letnem poročilu o napredku na pilotnih območjih Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčkeke (SI3000213) so podrobneje predstavljene aktivnosti in izvedeno delo za potrebe izvedbe ukrepov v okviru akcije C.1.4, ki jih je v letu 2022 izvajal DRSV, ob sodelovanju z ZRSVN.

Skupno dvanajst potencialnih ukrepov naslavlja izboljšanje bivalnega in prehranjevalnega habitata vodomca (*Alcedo atthis*), kačjega potočnika (*Ophiogomphus cecilia*), platnice (*Rutilus pigus*) donavskega potočnega piškurja (*Eudontomyzon vladykovi*) in navadnega škržka (*Unio crassus*).

Načrtovanje in izvedba enajstih revitalizacijskih ukrepov bo odvisna od pridobitve zemljišč. Pridobitev zemljišč na DRSV poteka s pomočjo zunanje izvajalca, ki je bil v letu 2022 izbran z javnim naročilom. Dvanajsti ukrep zajema odstranjevanje ITV na petih lokacijah na Dravinji, pri čemer se testirajo štiri različne metode odstranjevanja. Tekom procesa pridobivanja zemljišč pa so lastniki zemljišč predlagali (kot pogoj za izvedbo enega od ukrepov) izvedbo dodatnega ukrepa na novi lokaciji, ki je že bila predstavljena partnerjem, ki so se pozitivno opredelili do možnosti odkupa in izvedbe ukrepa na novi lokaciji.

Za načrtovanje potencialnih ukrepov in dodatno predlaganega ukrepa, pridobivanje zemljišč in izvajanje odstranjevanja ITV so bili izvedeni številni sestanki (interni, usklajevalni, s partnerji, z zunanjimi izvajalci, sektorji in koncesionarji), terenska dela (predstavitveni sestanki lastnikom, terenski ogledi, parcelacije, nadzor nad izvedbo del na terenu itd), pripravljena je bila vsa potrebna dokumentacija, pridobljena ustrezna soglasja in dovoljenja, nekateri ukrepi pa so bili tudi že fizično izvedeni na terenu. Opravljeno delo je bilo predstavljeno tudi na nadzornem obisku, in sicer na terenskem delu obiska. Zgolj na DRSV (brez zunanjih izvajalcev in partnerjev) je bilo do sedaj na akciji C.1. v letu 2022 opravljenih cca 1000 ur (preostalega in obstoječega osebja). Vse opravljeno delo kaže že tudi prve dobre rezultate z različnih vidikov (npr. okrepljena komunikacija med partnerji, pozitivno predstavljen projekt lastnikom zemljišč, količine odstranjenega dresnika na terenu itd.).

Z izvedenimi aktivnostmi se izpolnjuje zastavljeni terminski plan, dela v akciji C.1.4 dobro napredujejo in sledijo zastavljenim ciljem. Opravljeno delo v letu 2022 je tako dober temelj za nadaljevanje izvajanja ukrepov v prihajajočih letih.

6 Viri

1. Hrovat M., Čakš Copot D., Goljevšček A., Kodre N., Kavčič I., Smolar-Žvanut N., Mazi T. 2022. Akcijski načrt za konkretne ukrepe za izboljšanje stanja ohranjenosti ciljnih Natura 2000 vrst in habitatov na pilotnih območjih Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) ter Volčeke (SI3000213). (https://natura2000.gov.si/fileadmin/user_upload/Dokumenti/LIFE_IP_NATURA_SI/Rezultati/A.1.3_Akcijski_nacrt_vode_Dravinja_Dravinjska_dolina_Licenca_DRSV_2022.pdf)